

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ Δ.Ο.Υ. Νομών Αττικής και Κυκλάδων

Πανεπιστημίου 20, 106 72 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210.3626025 - 210.3644026 - 210 3638992 • Fax: 210.3625983
www.sileforath.gr • e-mail: sileforath@sileforath.gr

Αθήνα, 24.11.2025

Αρ.Πρωτ.:458

Προς:

Τον Διοικητή της
Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
κ. **Γεώργιο Πιτσιλή.**

Κύριε Διοικητά,

Σε συνέχεια της από 3.6.2025 επιστολής μας, με την οποία επισημάναμε την ανάγκη να συζητήσουμε την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων αναφορικά με τα δικαιώματα των εργαζομένων που εργάζονται ενώπιον οθόνης και δη προκειμένου να συζητήσουμε τον τρόπο διασφάλισης των προβλεπόμενων εκ του νόμου προστατευτικών μέτρων επανερχόμαστε εκ νέου την παρούσα επιστολή με το αυτό αίτημα.

Θέτουμε, εκ νέου, υπόψιν σας ότι οι εργαζόμενοι που εκπροσωπεί ο Σύλλογός μας εργάζονται κατά πλήρη και αποκλειστική απασχόληση ενώπιον οθόνης και ως τούτου δικαιούνται άπαντα τα μέτρα ασφαλείας που προβλέπει η Οδηγία του Συμβουλίου 90/270/ΕΟΚ και το π.δ. 398/1994 που την ενσωμάτωσε στην εθνική έννομη τάξη **και που αποτελούν απόρροια της υποχρεώσεως για κρατική προστασία της υγείας και της εργασίας.**

Με την προηγούμενη επιστολή μας θέσαμε υπόψιν σας την με αριθμό 540/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε επί πιλοτικής δίκης κατόπιν αγωγής εργαζομένου στο Διοικητικό Πρωτοδικείο. **Ειδικότερα, ο ενάγων δημόσιος υπάλληλος είχε εγείρει αγωγή κατά του εργοδότη του δια τον λόγο ότι είχε εντελώς παραλείψει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του π.δ. 398/1994 και τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων.** Με την υπ' αριθμόν 540/2021 απόφαση ΣΤΕ κρίθηκε ότι παρανόμως τα όργανα της Διοίκησης είχαν παραλείψει να προβούν στην ρύθμιση του τρόπου διακοπής της αδιάλειπτης εργασίας ενώπιον οθόνης και να λάβουν τα προστατευτικά μέτρα που προβλέπονται στο π.δ. 398/1994 και ούτως αιτιωδώς **προκάλεσαν ηθική βλάβη στον ενάγοντα, συνισταμένη στην έκθεση της υγείας του σε κίνδυνο για την οποία δικαιούταν εύλογη**

χρηματική ικανοποίηση. Κατόπιν της ανωτέρω αποφάσεως του ΣΤΕ εκδόθηκαν αποφάσεις των Διοικητικών Πρωτοδικείων, μετά από αγωγές των εργαζομένων, με τις οποίες επιδικάστηκαν χρηματικά ποσά σε αυτούς ως αποζημίωση για την ηθική τους βλάβη λόγω του ότι η Διοίκηση (εργοδότης) παρανόμως είχε παραλείψει να ρυθμίσει τον τρόπο διακοπής της αδιάλειπτης εργασίας σε οθόνη και να λάβει τα προβλεπόμενα προστατευτικά μέτρα (χορήγηση 15λεπτου διαλλείματος για 2ωρη εργασία, κατάλληλες εξετάσεις ματιών και μυοσκελετικού συστήματος, αλλά και χορήγηση ειδικών γυαλιών εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο).

Πέραν τούτων των προστατευτικών μέτρων, το π.δ. 398/1994 καθιερώνει την υποχρέωση του εργοδότη να διαβουλευέται με τους εκπροσώπους των εργαζομένων για την ρύθμιση των ανωτέρω θεμάτων.

Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα ανωτέρω και ιδίως το γεγονός ότι η εφαρμογή του π.δ. 398/1994 είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση και, επί τη περιπτώσει μη εφαρμογής των προστατευτικών μέτρων, γεννώνται αξιώσεις των εργαζομένων για αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης, **ζητούμε να προγραμματίσετε άμεσα συνάντηση με το Σύλλογό μας για να συζητήσουμε τον τρόπο εφαρμογής των προβλεπόμενων μέτρων.**

Σας επισυνάπτουμε εκ νέου τη σχετική γνωμοδότηση της Νομικής Συμβούλου του Συλλόγου μας και της ΑΔΕΔΥ κας Παναγοπούλου Μαργαρίτας.

Αναμένουμε τον προγραμματισμό της συνάντησης.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Μέρκος Δημήτριος

Η Γεν. Γραμματέας

Σκορδά Ειρήνη Αναστασία

Μ.Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17, ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Τ.Κ. 10674

Τηλ: 210-7228055

e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr

www.mplawoffice.gr

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

αναφορικά με την υπ' αρ. 90/270/ΕΟΚ οδηγία του Συμβουλίου και το υπ' αρ. 398/1994 προεδρικό διάταγμα που την ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη σχετικά με την προστασία της υγείας των εργαζομένων που απασχολούνται πλήρως και κατ' αποκλειστικότητα ενώπιον οθόνης οπτικής απεικόνισης.

Με την υπόψη υπ' αρ. 90/270/ΕΟΚ οδηγία του Συμβουλίου και το υπ' αρ. 398/1994 προεδρικό διάταγμα καθιερώθηκαν οι υποχρεώσεις των εργοδοτών στο Δημόσιο, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ σχετικά με την λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας των εργαζομένων σε οθόνες οπτικής απεικόνισης.

ΣΥΝΑΦΩΣ ΜΟΥ ΕΤΕΘΗ ΤΟ ΕΞΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ Δ.Ο.Υ. Ν.ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΑΔΩΝ:

Ποιες οι υποχρεώσεις των εργοδοτών που προκύπτουν από τις διατάξεις της υπ' αρ. 90/270/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου και του υπ' αρ 398/1994 προεδρικού διατάγματος, όπως προσφάτως τούτες ερμηνεύτηκαν στο πλαίσιο πιλοτικής δίκης από το ΣτΕ στην απόφαση 540/2021 και την εντεύθεν νομολογία των τδδ (ΔΕφΑθ 1816/2022, ΔΠΑ 7081/2022), και προασπίζουν αυτές τους εργαζόμενους της ΑΑΔΕ δεδομένου ότι μέχρι πρότινος δεν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της υγείας τους;

1. Οι κρίσιμες αποφάσεις του ΣΤΕ και των ΤΔΔ.

Με την υπ' αρ. 540/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας στα πλαίσια της πιλοτικής δίκης καθώς και τις υπ' αρ. 1816/2022 και 7081/2022 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αντίστοιχα, προκύπτουν τα κάτωθι:

1. Καθιερώνεται η υποχρέωση του εργοδότη να προβαίνει σε ανάλυση των θέσεων εργασίας, αξιολογώντας τις συνθήκες ασφάλειας και υγείας που παρουσιάζουν για τους εργαζομένους του, ιδίως σε σχέση με το ενδεχόμενο κινδύνων για την όραση και για πνευματική καταπόνηση ή σωματικά (μυοσκελετικά) προβλήματα (άρθρα 3 της Οδηγίας και 3 του π.δ. 398/1994). Αντίστοιχα, καθιερώνεται το δικαίωμα των εργαζομένων να υποβάλλονται σε κατάλληλη εξέταση των ματιών και της όρασης τόσο κατά την πρόσληψη, όσο και κατά κανονικά χρονικά διαστήματα, κατόπιν αλλά και στην περίπτωση ενοχλήσεων στην όρασή τους ή το μυοσκελετικό σύστημα, καθώς και το δικαίωμά τους να λαμβάνουν και ειδικά γυαλιά ανάλογα με την εκάστοτε εργασία και εφόσον τα αποτελέσματα των σχετικών εξετάσεων το καθιστούν αναγκαίο (άρθρα 9 της Οδηγίας και 10 του ως άνω προεδρικού διατάγματος).

2. Καθιερώνεται ως ειδικότερη προδιαγραφή προστασίας της υγείας των εργαζομένων σε οθόνες οπτικής απεικόνισης η υποχρέωση - και όχι ευχέρεια (βλ. ΔΕΦΑΘ 1816/2024) - του εργοδότη να σχεδιάζει τη δραστηριότητα του εργαζομένου με τέτοιο τρόπο, ώστε η καθημερινή εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης να διακόπτεται είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζομένου, και μάλιστα κατά κύριο λόγο και πρωταρχικά (βλ. Παράρτημα Ι, άρθρο 4 παρ. 1 π.δ. 398/1994), είτε, εναλλακτικά, εφόσον δηλαδή δεν είναι εφικτή η αλλαγή αυτή, με διαλείμματα. Εν προκειμένω, η αλλαγή δραστηριότητας δεν φαίνεται να προσιδιάζει στο περίγραμμα των θέσεων εργασίας των εργαζομένων που εκπροσωπεί ο Σύλλογος, οπότε προκρίνεται το ζήτημα της καθιέρωσης της αλλαγής μέσω διαλειμμάτων. Να σημειωθεί ότι, ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση του εργασίας με οθόνη οπτικής απεικόνισης, οριοθετούμενος από το εν λόγω προεδρικό διάταγμα ως προς το μέγιστο όριό του, πρέπει να είναι διάρκειας έως 15 λεπτών ανά δίωρο απασχόλησης ενώπιον της οθόνης (βλ. ΔΕΑ 1816/2024, ΑΠ 1598/2012, 85/2013).

Επιπροσθέτως, παρατηρείται ότι κατά τα δικαστικώς κριθέντα (ΣτΕ 540/2021) ο χρόνος αυτός των ολιγόλεπτων διακοπών αποτελεί χρόνο εργασίας, εντός του νόμιμου ωραρίου του εργαζομένου, και όχι χρόνο ανάπαυσης αυτού, επιπλέον του ωραρίου απασχόλησής του, για τον οποίο ο εργαζόμενος, εφόσον μη νομίμως δεν του έχει χορηγηθεί ολιγόλεπτο διάλειμμα εργασίας, θα εδικαιούτο πρόσθετης αμοιβής.

3. Καθιερώνεται η υποχρέωση του εργοδότη να διαβουλεύεται με τους εργαζόμενους ή τους εκπροσώπους τους, προς το σκοπό του σχεδιασμού και της οργάνωσης της δραστηριότητας των εργαζομένων, ώστε να παρεμβάλλονται περιοδικές διακοπές του καθημερινού φόρτου καθενός από αυτούς ενώπιον της οθόνης εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικότερα καθήκοντα των επιμέρους θέσεων εργασίας και τους ενδεχόμενους κινδύνους κάθε θέσης (ως προς την όραση, τα λοιπά σωματικά προβλήματα και την πνευματική καταπόνηση), καθώς και τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας συνολικά. Σύμφωνα με την σχετική νομολογία (ΣτΕ 540/2021, ΔΕΦΑΘ 1816/2024): *«Η προβλεπόμενη διαβούλευση, πραγματοποιούμενη στο πλαίσιο άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη, έχει την έννοια της συνεννόησης του τελευταίου με τους εργαζομένους, ώστε ο σχεδιασμός του τρόπου εργασίας και τα λαμβανόμενα μέτρα διακοπής της συνεχούς απασχόλησης ενώπιον της οθόνης (εναλλαγή δραστηριότητας ή διαλείμματα) να είναι πράγματι τα ενδεικνυόμενα από την άποψη της αποτελεσματικής εκπλήρωσης, μέσω αυτών, του προαναφερόμενου σκοπού της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων. Η εν λόγω διαβούλευση δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του εργοδότη, αλλά είναι υποχρεωτική γι' αυτόν και, συνεπώς, σε καμία περίπτωση δεν προϋποθέτει, προς ενεργοποίησή της, αντίστοιχη πρωτοβουλία από μέρους των εργαζομένων»*

2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1. Το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων καταλαμβάνει ρητώς τους εργαζομένους στο Δημόσιο, ΟΤΑ & ΝΠΔΔ χωρίς να εισάγεται κάποια εξαίρεση στις ρυθμίσεις αυτές ή στον ιδρυτικό ν.4389/2016 για την ΑΑΔΕ, η οποία άλλωστε εξαίρεση θα ήταν και προβληματική υπό το φως του γράμματος και σκοπού της Οδηγίας αλλά και της συνταγματικής υποχρέωσης για κρατική προστασία της υγείας και δη στο χώρο εργασίας. Συνεπώς, οι εργαζόμενοι του

Συλλόγου Εργαζομένων στις Δ.Ο.Υ. Ν. Αττικής και Κυκλάδων εμπίπτουν στο προστατευτικό πεδίο των ανωτέρω διατάξεων και απολαύουν των δικαιωμάτων και των αξιώσεων που προκύπτουν εξ αυτών έναντι των εργοδοτών σχετικά με την προστασία της υγείας τους κατά την απασχόλησής τους ενώπιον οθόνης οπτικής απεικόνισης.

2.Δεδομένου ότι η φύση της απασχόλησης των εργαζομένων του Συλλόγου καθώς και το περίγραμμα των θέσεων εργασίας τους δεν φαίνεται να εξυπηρετεί τυχόν αλλαγή δραστηριότητας, προκρίνεται το ζήτημα της καθιέρωσης διαλειμμάτων ανά δίωρα διαστήματα στα πλαίσια συμμόρφωσης στην κείμενη νομοθεσία, όπως αυτή ερμηνεύεται από την πρόσφατη νομολογία.

3.Κατά τα δικαστικώς κριθέντα η παράλειψη λήψης από τη Διοίκηση των επιβαλλόμενων προστατευτικών μέτρων (ανάλυση θέσεων, αξιολόγηση και εκτίμηση των επιπτώσεων από την αδιάλειπτη χρήση οθόνης, ρύθμιση του τρόπου διακοπής της συνεχούς εργασίας ενώπιον αυτής, ενημέρωση για ενδεχόμενες βλάβες στην υγεία, εξασφάλιση της διενέργειας προληπτικών εξετάσεων για τη διερεύνηση πιθανών επιπτώσεων στην υγεία από τις συγκεκριμένες συνθήκες εργασίας), θεμελιώνει αξίωση αποζημίωσης του εργαζομένου για ηθική βλάβη συνιστάμενη στην εξαιτίας της υπόψη παράλειψης έκθεσης της υγείας του σε αντίστοιχους κινδύνους.

Αθήνα, 2.06.2025

Η Νομική Σύμβουλος

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - MJuris Oxford
ΗΡΩΔΕΙΟΥ 17 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 74
ΑΦΜ: 140353663 ΔΟΥ: Δ' ΑΘΗΝΩΝ
Α.Μ. ΔΣΑ: 89498
ΤΗΛ/ΝΑ: 210 7228055 - 6973 006163
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr